

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/237030,Roksana-Szczypta-Szczech-Kapitan-Stanislaw-Pioro-Dowodca-Polskiej-Podziemnej-Arm.html>
26.02.2026, 21:52

Roksana Szczypta-Szczęch: Kapitan Stanisław Pióro. Dowódca Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowców

Stanisław Pióro pozostaje w cieniu kapelana oddziału zbrojnego „Żandarmeria” PPAN, jezuity ks. Władysława Gurgacza. Był inicjatorem i dowódcą Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowców oraz jej zbrojnego oddziału. Działalność konspiracyjna Pióry rozpoczęła się w czasie okupacji niemieckiej i trwała do sierpnia 1949 r.

[Podziemie antykomunistyczne](#) [Żołnierze Wyklęci](#)

01.05

Urodził się w Popardowej (Wyżnej) najprawdopodobniej 1 maja 1923 r., a w nielicznych dokumentach podawana jest data 1 czerwca. Pochodził z wielodzietnej rodziny chłopskiej Jana i Marii z domu Kościółek. Miał osiem siostr oraz dwóch braci. Najstarsza z rodzeństwa, Aniela, urodziła się w 1896 r., a zatem była starsza od Stanisława aż o 27 lat.

Stanisław kształcił się w szkole powszechnej w pobliskiej Nawojowej, następnie w Gimnazjum Ogólnokształcącym w Nowym Sączu. W tym czasie zabiegał też o rozwój duchowy.

Kiedy miał 16 lat, zaangażował się w działalność Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej, a tuż przed agresją Niemiec na Polskę, w lipcu 1939 r. ukończył letni kurs dla liderów tej organizacji.

Pod okupacją niemiecką

Po ataku Niemiec na Polskę i przegranej wojnie obronnej 1939 r. Sądecczyzna przez kolejne lata pozostawała pod okupacją niemiecką, była także terenem działalności konspiracyjnych struktur Polskiego Państwa Podziemnego. Nastoletni wówczas Stanisław włączył się w działalność niepodległościową, początkowo brał udział w przerzucie ludzi za granicę.

Przypuszczalnie od listopada 1940 r. należał do zbrojnej organizacji konspiracyjnego ruchu ludowego – Chłopskiej Straży, przekształconej w Bataliony Chłopskie. Początkowo używał pseudonimu „Wiarus”, potem „Lipa”. Organizacyjnie przynależał do 19 Obwodu Nowy Sącz „Nowina” Podokręgu podgórskiego VI Krakowskiego Okręgu. Był kolporterem, wywiadowcą, a ostatecznie komendantem Oddziału Wywiadowczego. Najprawdopodobniej współpracował z szefem Placówki „Narcyz” AK w Nawojowej, Józefem Stadnickim. Po akcji scaleniowej BCh z AK, latem 1944 r. przypuszczalnie wszedł w skład oddziału dowodzonego przez Władysława Lewickiego „Lawinę”, utworzonego z polecenia Komendy Obwodu AK. Niebezpieczeństwa konspiracyjnej działalności doświadczył osobiście, odnosząc rany podczas jednej z akcji. Świadectwem tego była kurtka przechowywana przez matkę Stanisława,

„z lewą połą podziurawioną gęsto kulami – efekt potyczki z Niemcami i szczęśliwego przedarcia się z okrążenia w czasie niespodziewanej obławy. To zdarzenie upamiętnia do dziś kapliczka wotywna postawiona niedaleko domu dziadków, domu, którego już nie ma. Kapliczka stoi, widoczna z daleka jak kiedyś – świadectwo Bożej Opatrzności i wdzięczności ludzkiej”

- wspominała Maria Lebdowicz, siostrzenica Pióry.

Leśnik

W pierwszych dniach stycznia 1944 r. Armia Czerwona ponownie przekroczyła granicę przedwojennej Polski, docierając na Sądecczyznę nieco ponad rok później – w drugiej połowie stycznia 1945 r. W tym też czasie rozwiązana została Armia Krajowa. Pomimo dynamiki wydarzeń politycznych mieszkańcy Sądecczyzny podejmowali trud codziennego życia zwłaszcza jeśli nie zostało ono zaburzone konsekwencjami działań wojennych oraz instalującej się w Polsce władzy komunistycznej.

[Czytaj artykuł Roksany Szczypty-Szczęch *Kapitan Stanisław Pióro. Dowódca Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowców* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Podziemie antykomunistyczne, Żołnierze Wyklęci

Biografie

Stanisław Pióro, lata 1947–1948 (fot. z zasobu IPN)